

symbolicky spjato s jedním z poslání jezuitského řádu, konkrétně pomoci nově přichozím se začleněním do společnosti hostitelské země. V novodobé perspektivě se tohoto úkolu v badatelské rovině na CPU zhostil v roce 1994 založený Institut pro migrační studia, který převzal záštitu nad konáním vědecké konference.

První den vědeckého shromáždění byl zahájen v podvečerních hodinách úvodním slovem zástupců místních samospráv a institucí, v jejichž gesci se sociální a migrační problematika řeší. Společenský večer se nesl v duchu rozpravy nad tématy nadcházejících konferenčních dnů. Následující den zahájil jednání rektor CPU, profesor teologie Julio Luis Martínez Martínez z valladolidské kongregace jezuitů. Po úvodu následovalo plenární zasedání a kulatý stůl se čtyřmi hlavními řečníky, Howaldtem Jürgenem, Jeremy Millardem, Ceren Ozgenovou a Mary Hickmanovou. Po projevech řečníků a diskusi s posluchači proběhla v prostorách univerzity několikahodinová sezení s přednášejícími, jejichž prezentace byly rozděleny do 6 okruhů s více než 60 panely a 20 workshopy. Diskutovaná témata odrážela rozmanitost zúčastněných zástupců badatelských institucí a pohybovala se na široké škále problémů sociální mobility a diverzifikace společnosti jak v rovině teoretické, tak i metodologické. Spojovacím článkem všech rozprav byl prvek migrace a s ním spojené pojmy integrace, asimilace a migrační politiky v kontextu všech společenských rovin – zdravotní, sociální, ekonomické i environmentální.

Po zakončení druhého konferenčního dne následovala pořadateli připravená exkurze do madridské multikulturní čtvrti Lavapiés, která posloužila jako velmi

pěkný příklad sociální rozmanitosti života odlišných imigrantských skupin, jež žijí v různé míře začlenění do sousedského, a tedy i městského života. Dvouhodinová procházka nabídla zajímavé pohledy na různé segmenty života obyvatel této městské čtvrti, jejich směny s okolním prostředím a vzájemné míšení kulturních vlivů.

Poslední den konference se vedle důsledků ekonomické krize zabíral rovněž kruciólními otázkami života migrantů, problematikou zdravotního stavu, řádné sociální péče a konce života. Významným tématem se zabýval panel věnovaný životu imobilních populací uchycených v oblastech zasažených environmentálními katastrofami. Velmi zajímavý exkurz nabídl příspěvkou zabývající se genderovou problematikou, smíšenými manželstvími a komunitním životem migrantů. Závěrečná řeč posledního konferenčního dne připadla dvěma klíčovými řečníkům: Alessandra Venturiniová a Demetrios Papademetriou shrnuli průběh vědeckého shromáždění a se všemi přítomnými se rozloučili pozváním na příští ročník tohoto mezinárodního setkání v rámci konference sítě IMISCOE, které se bude konat pravděpodobně v Ženevě.

Veronika Beranská (EÚ AV ČR, v. v. i.)

VALNÉ SHROMÁŽDĚNÍ ČESKÉ NÁRODOPISNÉ SPOLEČNOSTI A KONFERENCE VÁLKA POHLEDEM ETNOLOGIE. PLZEŇ 16.–18. ZÁŘÍ 2014

Valné shromáždění České národopisné společnosti 2014, které bylo spojeno s konferencí na téma *Válka pohledem etnologie*, se konalo v Západočeském muzeu v Plzni.

Akci organizačně připravila Česká národopisná společnost (ČNS) ve spolupráci s plzeňským muzeem, Magistrátem města Plzně a Katedrou antropologie Západočeské univerzity.

Třídenní pracovní setkání v Plzni zahájilo jednání valného shromáždění. Vedle standardního programu, který provází valná shromáždění (bilancování výsledků činnosti za uplynulé tři roky, finanční hospodaření, zprávy o činnosti komisí, spolupráce s dopisovateli, volby nových členů statutárních orgánů atd.), se v tomto případě jednání odlišovalo tím, že byly projednány a schváleny dva zásadní dokumenty: Etický kodex ČNS a změna stanov ČNS. Pokud jde o Etický kodex, šlo o úkol, který byl stanoven na předchozím valném shromáždění v roce 2011. Jeho přípravou byli pověřeni Petr Janeček a Jana Nosková. Pracovní verzi kodexu představili již v roce 2013 na workshupu *Etika a etnologie*. Podněty z diskuse nad dokumentem byly zapracovány, a tak plzeňské valné shromáždění Etický kodex jednomyslně schválilo. V rámci přípravy shromáždění proběhla i diskuse k návrhu změny stanov ČNS. Změna a doplnění stanov reflektuje novou úpravu spolkového práva podle občanského zákoníku, který nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2014.

Valné shromáždění ocenilo oživení činnosti ČNS v uplynulém funkčním období za předsednictví Daniela Drápalý. Pro nastávající období do roku 2017 byla zvolena nová předsedkyně ČNS. Stala se jí dosavadní vědecká tajemnice Jana Nosková, vědecká pracovnice brněnského pracoviště Etnologického ústav AV ČR, v. v. i.

Tradiční součástí valných shromáždění ČNS jsou konference k aktuálním tématům. V tomto případě etnologická obec přispěla

do řady akcí připomínajících sté výročí vypuknutí první světové války konferencí pod názvem *Válka pohledem etnologie*. Příspěvky představovaly pestrou škálu témat, kterým etnologické a antropologické studium v českých zemích ani na Slovensku nevěnuje systematickou pozornost.

V prvním tematickém bloku „Deníky z války“ odezněly dva příspěvky. Alena Křížová a Vendula Hnojská poukázaly na osudy legionářů z tzv. Velké války, a to na základě dopisů z fronty adresovaných příbuzným nebo deníků sepsaných po návratu domů. Druhý blok „První a druhá světová válka v zákopech a v zázemí“ byl rozdělen do dvou částí. Uvedla ho Lýdia Petraňová, která soustředila pozornost na prameny vypovídající o problémech zásobování a stravování jak vojáků na frontách za první světové války, tak městského a venkovského obyvatelstva. Další příspěvky se týkaly společenského, hospodářského a kulturního života v průběhu války v českých zemích: Lenka Libichová hovořila o roli Sokola, Karel Altman o fungování hostinských podniků a Zdeněk Uherek o druhé světové válce ve vyprávění kvalifikovaných dělníků v Praze z kdysi elitního podniku Walter. Další příspěvky byly sice zařazeny do samostatných bloků, šlo však o velmi pestrou mozaiku jejich tematického zaměření. Konkrétně na osudy obyvatel slovenských Kysúc poukázal Alojz Kontrik, obraz krajanů ve Francii představil na příkladu Františka Kupky a Otty Gutfreunda Stanislav Brouček, podobně Nad'a Valášková hovořila o osudech českých krajanů – legionářů a zajatců v Rusku. Nakonec důsledky války v rodinných vzpomínkách přiblížila Miroslava Turková.

Blok „Téma války v etnologii“ otevřela slovenská folkloristka Hana Hlôšková

úvahou o studiu narativů s tematikou války v dějinách folkloristiky na Slovensku, na ni navázal Petr Janeček, který hovořil o zájmu badatelů o dobové texty folklorní povahy věnované první světové válce v evropské folkloristice. Blanka Soukupová upozornila na funkci tzv. lidové kultury a národopisu v období druhé světové války, jichž zneužívala nacistická propaganda, metodologickým otázkám studia etnologie studené války v České republice věnovali pozornost Jiří Woitsch spolu s Radkem Světlíkem. Zajímavé postřehy o roli intelektuálních osobností v postkomunistických etnických konfliktech v bývalé Jugoslávii a na Kavkaze nakonec představil Radan Haluzík. Tematicky různorodý byl i závěrečný blok „Fenomén války a vojáků v každodenním životě a kultuře v současnosti“. Margita Jágerová přiblížila své poznatky z výzkumné sondy o formální i funkční stránce pohřebního obřadu vojáků armády Slovenské republiky v současnosti, Marie Fritzová hovořila o participativním etnologickém přístupu na příkladu terénního výzkumu palestinsko-izraelského konfliktu z pohledu palestinských křesťanů v oblasti Západního břehu Jordánu a v Izraeli a jednání uzavřel příspěvek Petra Kaliniče o výzkumu válečnické skupiny ve virtuálním světě.

Přísluší ocenit, že pro účastníky valného shromáždění ČNS i konference zajistilo Západočeské muzeum v Plzni jako hostitelská instituce příjemné pracovní i společenské podmínky. Účastníci měli možnost absolvovat také prohlídky muzejních expozic, zúčastnit se vernisáže výstavy „První světová válka očima pětaticátníků Ladislava Lábka a Bohumila Krse“ a též společenského setkání s kulturním programem v obřadní síni plzeňské radnice.

Andrej Sulitka (EÚ AV ČR, v. v. i.)

PODKARPATSKÁ RUS V ĚŘE PRVNÍ REPUBLIKY

Problematika Podkarpatské Rusi v době, kdy byla součástí bývalé Československé republiky, je předmětem zájmu poměrně široké skupiny historiků, etnografů, uměnovědců a dalších badatelů. Svědčí o tom také mezinárodní konference *Podkarpatská Rus v éře první republiky*, která se konala v Praze dne 16.–17. září 2014. Pořadatelem byla Katedra středoevropských studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze spolu s Historickou fakultou Užhorodské národní univerzity. (Druhá část konference, kterou pořádaly tytéž instituce, se uskutečnila 16.–17. října v Užhorodě na Ukrajině.)

Jak uvedl hlavní organizátor konference v Praze Jiří Plachý, téma vyvolalo neočekávaně velký ohlas. Proto téměř 60 přihlášených referátů z Čech, Slovenska, Ukrajiny, Izraele, Kanady, Maďarska a Polska bylo nutné rozdělit do dvou sekcí.

Úvodní referát P. R. Magocsiho z Toronta vyvolal zájem svým netradičním přístupem k hodnocení vývoje na Podkarpatské Rusi, které se projevovalo ve formě stereotypů, respektive „mýtů“ a které se pokusil objektivněji posoudit (tvrzení o tisíciletém maďarském útisku Rusinů, o bídě na Podkarpatské Rusi atd.).

Z tematického hlediska referáty tvořily několik okruhů, jmenujme alespoň některá témata, vystihující šíři přednesených příspěvků. Četně zastoupena byla skupina referátů, která se zabývala politickým vývojem na Podkarpatské Rusi včetně jejího připojení k Československu (J. Štefanica, I. Ustic), udělení autonomie Podkarpatské Rusi, k níž došlo až v roce 1938 (R. Pejša, M. Považan), vznikem